

A konzulátus azután közli az örökösökkel, hogy milyen okmányok, milyen alakszerűségek mellett kitöltve szükségesek; (pl. családi értesítő, egy a családdal régebb idő óta benső ismeretségben lévő érdektelen tanú kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv, amelyről egyéb okmányok hiányában az örökhagyó és örökösök közötti viszony megállapítható.

Dr. Madaras Gábor.

Szerződés érvényessége és a megbizotti hűség. A 150. sz. elvi jelentőségű határozat kimondja: hogy aki más ügyei ellátására megbizást vállalt harmadik személyektől megbizója tudta nélkül jutalmat csak a köteles hűség és tisztesség megszegésével köthet ki, ennél fogva tehát a közkerölcsökbe ütköző voltánál fogva, bírói oltalomban nem részesülhet. A „Polgári Jog” régebbi számában méltattuk a Kúriának egy másik határozatát, amely az elvi jelentőségű határozat szellemében, annak tényálláskörét kiszélesíti és a megbizotti hűség megszegését akkor is fenforogni látja, ha a megbizó tudott ugyan arról, hogy a megbizottja a másik szerződő féltől is kap díjazást, de a díjazás összecszerű nagyságát nem ismeri. Mindkét határozatban a megbizotti hűség megsértésével kikötött díjazás érvényesíthetősége volt az elbírálás tárgya, vagyis a per a megbizott és a szembenálló szerződő fél, más stílizálásban a vesztegető is — megvesztegetett között folyt le —. Mi a jogi kihatása a megbizotti hűség illetén megsértésének a harmadik érdekeltnek — a megbizó félnek a szempontjából, akinek a bőrére történik a vesztegető — esetleg az ő vagyoni érdekeit elvesztegető — alkú? Mi van azzal a szerződéssel, amelyet a megbizó a vesztegető szerződő féllal jóhíszemben a részéről ígért vagy adott külön díjazásról, mit sem tudva, megköt? A kérdés ezen vonatkozását bírálta el nemrégiben a német Reichsgericht (134., 43. közzölve Juristische Wochenschrift 1932. évf. 931—932. old.)

Az adott esetben egy korlátolt felelősségű társaság indította meg a keresetet a részéről, mint vevő részéről megkötött vételügylet megtámadása iránt. A megtámadás azon alapult, hogy a korlátolt felelősségű társaság az alkudozással megbizta a társasági törzsjegyek egyedüli birtokosának magántitkárát, akinek az eladó a vételügylet lekötése esetére jutalomdíjat ígért, amely jutalomdíj összecszerű megszabását az eladó magának tartotta fenn. A bíróság az ügylet megtámadása iránti keresetnek helyt adott és indoklásában kifejtette, hogy a megbizónak tett jutalom ígérete az ügyletkötő félnek, aki erről nem tudott, az ügylet megáradására elegendő jogi alapot nyújt. Igen érdekesek az ítéleti indokolásnak a BGB. egyes szakaszaival kapcsolatos dogmati-

kai kifejtései, amelyekből nyilvánvalóan kitetszik az az igyekezet, hogy a bíróság óvatosan ügyelt arra, hogy az erkölcsi igazságérzet sugallatait a dogmatikai magyarázat követelményeivel összhangba tartsa, mégis az egész ítéleten előmlik az, hogy az ítéleti állásfoglalás tulajdonképeni motívuma az erkölcsi igazságérzetnek §-okba nem szedett útmutatása. Az indokolás irányadónak azt tekinti, hogy a jutalom ígéretnek a vevő előtti ismeretlensége a vevő elhatározására befolyással volt-e, illetve, hogy a vevő megkötötte volna-e a vételügyletet, ha a megbizottjának tett jutalomigéretről tudomása lett volna. A jutalomigéret ismeretlenségének a szerződéskötési elhatározásra gyakorolt befolyással összefüggő bizonyítási teher kérdéséről a következő cikkben teszünk említést. Itt még csak azt az anyagi jelentőségű tételét emeljük ki a német ítélet indokolásának, hogy az ügylet érvényességének elbírálásánál az ítélet igen helyesen nem tulajdonít jelentőséget annak a szempontnak, hogy a vétel tárgya objective az érte adott vételárt eléri, mert még ez esetben is sérelmes a vevőre a megbizottnak tett jutalomigéret, mert ez azt mutatja, hogy az eladó az általa kötelezett jutalom elesése esetén kész lett volna alacsonyabb vételárért is az eladást eszközölni.

A *Juristische Wochenschrift* megjegyzése szerint az ítélet a Reichsgericht döntésének hivatalos gyűjteményében is meg fog jelenni, ami nyilván annak jele, hogy az esetet odaát elvi jelentőségűnek tekintik. B. S.

A bizonyítási teher kérdéséhez. Az előző cikkben megbeszélt német bírói ítélet, amint említettük, a bizonyítási teher kérdésében is állást foglal és kifejtve, hogy az élet tapasztalatai szerint becsületes és tisztességes emberek nem lépnek szerződésre olyanokkal, akikről megtudják, hogy az alkut lefolytató megbizottjuknak a szerződés létrejötte esetére jutalmat ígértek. Erre az élettapasztalati tényre támaszkodva a bíróság azt találta helyénvalónak, hogy abban a kérdésben vajjon a megtámadó fél a szerződést akkor is megkötötte volna-e, ha a jutalomigéretről tudomással bír, a bizonyítási terhet meg kell fordítani és a jutalmatígérőről félre kell hárítani a bizonyítás terhét, hogy a másik szerződő fél a jutalomigéret ismeretével is megkötötte volna a szerződést. A bizonyítási teher elosztásának törvényi szabálya nincs, mégis igen bölcsnek és helyesnek tartjuk a bírói döntést. A bizonyítási teher szabálya nemcsak azt dönti el, hogy azt terheli a bizonyítás, hanem a bizonyítás eredménytelensége estére a per érdembeli eldöntése is a bizonyítási teher elosztási szabályain fordul. Aki a maga jogi álláspontját olyan előadásra alapítja, amely az emberek szo-